



ת"פ 65125/12/20 - בעניין: מדינת ישראל-המשרד להגנת הסביבה ואח'... נגד מוסא ריאן, פייאד ריאן, ר. מוסא הובלות ופיתוח בע"מ, פואד ערבאס - קבוע להוכ', קייס חא ואח'...

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 65125-12-20 מדינת ישראל-המשרד להגנת הסביבה נ' ריאן ואח'

לפני כבוד השופט אביב שרון

בעניין: מדינת ישראל-המשרד להגנת הסביבה המאשימה

ע"י ב"כ עו"ד משה שמיר

נגד

1. מוסא ריאן

2. פייאד ריאן

3. ר. מוסא הובלות ופיתוח בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד קובי בר לב; עו"ד עידית קירזון

4. פואד ערבאס - קבוע להוכ'

5. קייס חאג' יחיא - קבוע להוכ'

6. חיידר חאג' יחיא - קבוע להוכ'

די מאנשפט בע"מ - קבוע להוכ' הנאשמים

גזר דין (נאשמים 1-3)

כתב האישום המתוקן; ההסדר הדיוני; הודאת הנאשמים

1. נאשמים 1 ו-3 הורשעו על פי הודאתם, ובמסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן בשנית, המייחס להם עבירות כדלקמן:

עמוד 1



קיום עסק טעון רישוי, ללא רישיון עסק (ריבוי עבירות), לפי סעיף 14 יחד עם סעיף 4 לחוק רישוי עסקים וסעיף 1 (פריטים 1.5א', 1.5ב' ו- 5.1ג' לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), תשע"ג-2013, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977;

ניהול עסק תוך הפרה ואי קיום של הוראות שנקבעו בתקנות רישוי עסקים (תחנת מעבר לפסולת), תשנ"ח-1998, לפי סעיף 14 לחוק רישוי עסקים, יחד עם תקנות (1)2, (2)2, (7)2, (8)2, (1)5, (1)6 לתקנות רישוי עסקים (תחנת מעבר לפסולת), תשנ"ח-1998 ויחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (ריבוי עבירות);

פינוי פסולת לאתר שלא נקבע לכך, לפי סעיף 7(ד) יחד עם סעיף 13(ב)(4) לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (ריבוי עבירות);

אי נקיטת אמצעים הגורמים לזיהום אוויר וריח בלתי סביר, איסור השלכת פסולת במקום שלא נקבע לכך וללא התקנת שילוט, לפי תקנות 3, 8(ב), 9 ו-12 לתקנות למניעת מפגעים, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (ריבוי עבירות).

בנוסף, נאשם 1 הורשע גם בעבירה של **הפרת אחריות נושא משרה בתאגיד**, לפי סעיף 15 לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984.

נאשם 2 הורשע בעבירה של **פינוי פסולת לאתר שלא נקבע לכך**, לפי סעיף 7(ד) יחד עם סעיף 13(ב)(4) לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (ריבוי עבירות).

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן בשנית, נאשם 1 הינו בעל מניות ומנהל רשום ופעיל בנאשמת 3, חברה פעילה שהתאגדה בישראל בשנת 2019 העוסקת בהובלה ואיסוף של פסולת בנין ועודפי חפירה לאתרים שונים, ונאשם 2 אביו של נאשם 1, עובד כנהג שכיר בנאשמת. נאשמים 5 ו-6 מנהלים בנאשמת 7, חברה להובלה ואיסוף של פסולת בנין ועודפי חפירה לאתרים שונים.

בעת הרלוונטית עסקו הנאשמים בניהול תחנת מעבר לטיפול בפסולת בנין ועודפי חפירה במגרש בכפר ברא, אשר בבעלות נאשם 4, ונאשמים 5-7 עסקו בהובלת פסולת בנין ועודפי חפירה אל תחנת המעבר וממנה.

בשום שלב לא ניתן לנאשמים רישיון לניהול ולהפעלת תחנת המעבר, ולנאשמים 5-7 ניתן אמנם רישיון עסק לצורך איסוף והובלה של פסולת עבור 5 משאיות, אולם פעילותם במסגרת כתב האישום אינה כלולה ברישיון העסק האמור.

בחודש מרץ 2020 שכרו הנאשמים את המגרש מידי נאשם 4 לצורך הפעלתה של תחנת המעבר. במהלך פעילותה, עסקו הנאשמים במיונה של הפסולת, פרקו ביחד עם נאשמים 5-7 פסולת בנין ועודפי חפירה, והעמיסו פסולת בנין בתחנת המעבר והובילו לאתרים שונים.

ביום 26.5.20 בשעה 11:30 יצאה משאית בבעלות הנאשמת משער תחנת המעבר ובהמשך יצאה מכפר ברא לכיוון צפון. בשעה 12:07 נכנסה משאית אחרת בבעלות נאשם 1 לתחנת המעבר, ומחפרון (שופל) העמיס עליה פסולת בנין וחמרה. בשעה 12:08 נכנסה לתחנת המעבר משאית פול טריילר עם נגר, בבעלות נאשמת 7, והמחפרון החל



להעמיס עליה פסולת בנין מעורבת וחמרה, ככיסוי לפסולת.

שער תחנת המעבר נסגר לאחר כל כניסת משאית כמפורט לעיל.

בשעה 12:13 משאית פול טריילר האמורה יצאה מתחנת המעבר עם הנגרר ובשעה 12:42 נכנסה לאתר נאשמת 7. בשעה 12:28 משאית וולוו יצאה מאזור גב נווה ימין, אתר שפיכות של הרכבת המזרחית, שפניה לכיוון מזרח. בשעה 14:12 אחת מהמשאיות האמורות חזרה לכיוון תחנת המעבר המתונה לפתיחת שער הכניסה של התחנה, ולאחר מכן עזבה את המקום לאחר שנהג המשאית הבחין במפקח המשטרה הירוקה שתצפת על תחנת המעבר וסביבתה.

ביום 3.6.20 בשעה 12:40 תועדה משאית הייבר בבעלות הנאשמת נכנסת לתחנת המעבר, נהג המשאית הרים בהטיה את הארגז האחורי ההידראולי של המשאית ובשעה 12:42 יצאה המשאית משטח תחנת המעבר. בשעה 13:15 משאית נוספת נכנסה לתחנת המעבר, כשנהגה הרים בהטיה את הארגז האחורי ההידראולי של המשאית ובשעה 13:18 המשאית יצאה משטח התחנה. בשעה 13:25 נכנסה לאתר משאית שחורה עם ארגז אחורי הידראולי, ובשעה 13:33 פרקה המשאית פסולת בנין בתחנת המעבר ובשעה 13:35 יצאה משטח תחנת המעבר.

ביום 10.6.20, בין השעות 10:15-10:50, תועדה אחת המשאיות בתחנת המעבר כשהיא משליכה פסולת ולאחר מכן יוצאת מהתחנה ונוסעת לכיוון צפון עד שנעצרה בצד הדרך על ידי משטרת ישראל וצוות המשטרה הירוקה. בשעה 10:35 המשאית פרקה פסולת בנין בתחנת המעבר ונמצאו ערימות פסולת בנין, ברזלים ועצים.

הנאשמים הפעילו את תחנת המעבר ללא רישיון עסק כנדרש על פי צו רישוי עסקים וחוק רישוי עסקים, וללא התשתיות הנדרשות, שעניינן הצבת שילוט מתאים הכולל פרטים הקבועים בתקנות, איטום שטח תחנת המעבר לחלחול, חפירת תעלת ניקוז עשויה בטון סביב תחנת המעבר וניקוי שטח התחנה משאריות פסולת אחת ליום לפחות.

בנוסף, הנאשמים הפעילו את תחנת המעבר ללא נקיטת אמצעים ותשתיות על פי התקנות למניעת מפגעים, לרבות שלט בולט בכניסה לתחנת המעבר המפרט את שם המפעיל, מענו מספר הטלפון שלו ושעות העבודה בו, שלטים במספר סביר בתחנה ובסביבתה עליהם כיתוב באופן בולט "אסור להבעיר אש - העברין יענש", ותחזוקת התחנה ותפעולה באופן שימנע זיהום אוויר וריח בלתי סבירים.

3. בהתאם להסדר הדיוני, הודו הנאשמים והורשעו בכתב האישום המתוקן בשנית. ב"כ הנאשמים ביקש שיוגש תסקיר בעניינם של נאשמים 1 ו-2, אשר יבחן את שאלת ביטול ההרשעה בתיק. לא היתה הסכמה לעונש וכל צד טען כראות עיניו.

תסקירי שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן בעניינו של נאשם 1 מיום 11.12.22 עולה כי הוא בן 26, נשוי וגר בכפר ברא. נאשם 1 בוגר 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות, עבד לאורך השנים כמפעיל ציוד מכני כבד וכיום בעל עסק לעבודות עפר. אביו, נאשם 2, עובד כנהג שכיר בחברה. נאשם 1 נעדר הרשעות קודמות. הוא לקח אחריות על העבירות שביצע, תאר שעובדיו העבירו פסולת למגרש ששכר למטרה זו, הואיל והמטמנות אינן פעילות בשעות הלילה, וכשצבר כמות מספקת של פסולת העבירה למטמנות חוקיות. לטענתו, הוא החזיק בחומרים שאינם מסוכנים שלתפיסתו אינם דורשים אחסון



מיוחד, המצב לא היווה סכנה, והמגרש ששכר היה מרוחק מאזור מאוכלס. עוד טען שלא היה ער לאיסור החוקי שבהתנהלותו ולו היה מקבל אזהרה היה מפנה את המגרש באופן מיידי. כיום מבין את חומרת מעשיו, למד לקח ומעביר פסולת רק למטמנות המיועדות לכך. נאשם 1 ביטא חרטה והביע נכונות לשאת בעונש על מעשיו. השרות התרשם שנאשם 1 מגלה יכולות לתפקוד תקין ויציב והמליץ על סיום ההליך ללא הרשעה בדין, זאת לאור טענתו שאם יורשע חברות מסוימות יפסיקו לשכור את שירותיו. שרות המבחן המליץ להטיל צו של"צ בהיקף של 200 שעות.

מתסקיר שירות מבחן בעניינו של נאשם 2 מיום 4.12.22 עולה שהוא בן 48, נשוי ואב לשבעה ילדים, מתגורר בכפר ברא. נאשם 2 בוגר 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות, עסק כ-12 שנים כנהג בתחום עבודות העפר, אולם העסק קרס בשל קשיים כלכליים, ולאחר הליך של פשיטת רגל החל לעבוד כנהג בעסק של בנו (נאשם 1). נאשם 2 נעדר הרשעות קודמות. הוא לוקח אחריות חלקית על העבירות שביצע. הוא תאר שביצע עבודות בשעות הלילה והעבירו את הפסולת למגרש אותו שכר נאשם 1 בשל העובדה שהמטמנות אינן פעילות בשעות הלילה, אך בבוקר העבירו את הפסולת למטמנות כחוק. לדבריו, בעקבות המקרה הגיעו להסדר עם בעלי המטמנות שיאפשרו להם להעביר פסולת למטמנות גם בשעות הלילה. השרות התרשם שגם בעת הנוכחית נאשם 2 מתקשה לבחון באופן ביקורתי את התנהלותו הבעייתית ונוטה לתאר מעשיו באופן מצומצם. עם זאת, שרות המבחן לא התרשם מקיומם של דפוסים שוליים מושרשים הדורשים מעורבות טיפולית. לפיכך, העריך השרות שרמת הסיכון להישנות עבירות מצדו של נאשם 2 פחתה, והמליץ להותיר את הרשעתו על כנה ולהטיל עליו צו של"צ בהיקף של 200 שעות.

טיעוני ב"כ הצדדים

5. ב"כ המאשימה התייחס בפתח טיעוניה לבקשת ההגנה להימנע מהרשעה בתיק זה. לדבריו, הכלל הוא כי משהוכח שבוצעה עבירה פלילית יש להרשיע את הנאשם ולגזור את דינו, כשהימנעות מהרשעה הינה החריג ורק במקרים נדירים, כשבית המשפט משתכנע שבאיזון בין האינטרס הציבורי לבין הנזק שעלול להיגרם לנאשם, גוברים שיקולי הנאשם, ואין יחס סביר בין הנזק שייגרם לו לבין חומרתה של העבירה. התובע טען כי אמנם שרות המבחן המליץ להימנע מהרשעת נאשם 1 בדין, ואולם חשש ערטיילאי מפני פגיעה והתפתחות תעסוקתית בעתיד אינו מהווה קריטריון לביטול הרשעה, מקום בו לנאשם חשש מהשלכות הרשעתו בפלילים. בעניינו של נאשם 2 לא בא השרות בהמלצה להימנע מהרשעתו, הואיל והוא לא תיאר פגיעה קונקרטיה וממשית שתיגרם לו, קיימת נטילת אחריות חלקית מצדו והוא מתקשה לגלות הבנה לחומרת המעשים. עוד נטען שאין מקום לביטול ההרשעה אף בשים לב לחומרת העבירות - הפעלת אתר בלתי חוקי לפינוי פסולת - עבירות שהאינטרס הציבורי מצווה להילחם בהן, עבירות שהפכו ל"מכת מדינה", ועל מערכת המשפט להעביר מסר חד משמעי לגביהן. נטען שאמנם ברע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נ' דוד שבתאי** (10.9.13) בית המשפט העליון קבע שניתן להחיל את **הלכת כתב** בגמישות רבה יותר בעבירות אסדרתיות מסוג אחריות קפידה, אך ברע"פ 8971/15 **כל בו חצי חינוך בע"מ נ' מדינת ישראל-המשרד לאיכות הסביבה** (27.1.16), הדגיש בית המשפט העליון שגם בעבירות אלה הימנעות מהרשעה תעשה במקרים חריגים בלבד ובכפוף לקיומם של התנאים האמורים בפסיקה, לרבות הוכחת קיומו של נזק קונקרטי. בעניינו, נטען שלא זו בלבד שלא הוכח נזק קונקרטי של פגיעה ממשית ביכולתם של הנאשמים לעבוד ולהתפרנס באם תיוותר ההרשעה על כנה, אלא שבנסיבות המקרה, אופי המעשים, היקפם, ההתנהלות ללא רישיון עסק, שיתוף הפעולה עם גורמים נוספים, שחלקם נאשמים בתיק, מעמדם של הנאשמים בהיררכיה ואי לקיחת אחריות מלאה, מחייבים את הרשעתם בדין. ב"כ המאשימה הפנה לערכים החברתיים המוגנים בעבירות ולפסיקה הקוראת להחמרת הענישה בעבירות הנוגעות לפגיעה באיכות הסביבה ובמשאבי טבע (רע"פ 1223/07 **סח עלי מורשד נ' מדינת ישראל-המשרד לאיכות הסביבה** (12.2.07)). נטען שמידת הפגיעה



בערכים המוגנים אינה נמוכה, כאשר מדובר בריבוי עבירות שבוצעו במשך תקופה, בזדון ותוך זלזול בוטה בחוק, אין מדובר במעידה חד פעמית, אלא במעשים מתוכננים שבוצעו מתוך מניע עסקי וכלכלי מובהק, בצוותא עם גורמים נוספים.

לאור האמור טענה המאשימה כי מתחם הקנס ההולם בעניינו של נאשם 1 נע בין 100,000 ₪ ל- 250,000 ₪; בעניינו של נאשם 2 בין 70,000 ₪ ל- 150,000 ₪; ובעניינה של נאשמת 3 בין 100,000 ₪ ל- 200,000 ₪ - הכל לצד התחייבות להימנע מעבירות, למשך שלוש שנים, בגובה כפל קנס.

באשר לקביעת העונש בתוך המתחם, נטען כי הנאשמים נעדרי עבר פלילי, הסירו את המחדלים במובן זה שחדלו מהפעילות הבלתי חוקית שביצעו וחסכו בזמן שיפוטי לאור הודאתם במסגרת ההסדר. מאידך, לא חלות נסיבות חריגות המצדיקות הקלה בעונש ולא קיימים טעמים שיקומיים המצדיקים חריגה ממתחם העונש ההולם. לאור האמור, עתרה המאשימה למקם עונשם של הנאשמים בחלקו התחתון של המתחם, אך לא בתחתיתו. לגבי נאשם 1 עתרה לקנס בסך 125,000 ₪ והתחייבות בסך 250,000 ₪ למשך 3 שנים; לגבי נאשם 2 עתרה לקנס בסך 75,000 ₪ והתחייבות בסך 150,000 ₪ למשך 3 שנים; ולגבי נאשמת 3 עתרה לקנס בסך 150,000 ₪ והתחייבות בסך 300,000 ₪ למשך 3 שנים.

6. ב"כ הנאשמים הפנה לפסיקה אותה הגיש ב"כ המאשימה וטען שמדובר שם בעבירות חמורות יותר של זיהום מים ולכלוך רשות הרבים, עובדה שהשפיעה על החלטת בתי המשפט שם להותיר את ההרשעה על כנה (ענין כלבו חצי חנים). במקרה דנן מדובר בעבירה עיקרית אחת שעניינה הפעלת תחנת מעבר לפסולת בנין שנמשכה כשלושה שבועות. נטען שמדובר בכתב אישום מתוקן בשנית מצומצם ומגודר, ובית המשפט העליון קבע שבעבירות המסווגות כעבירות אחריות קפידה, במקרים שבהם עלולה להיגרם פגיעה, במיוחד בתאגידים, בית המשפט רשאי ומוסמך להימנע מהרשעה של תאגיד (דנ"פ 8062/12 מדינת ישראל-המשרד להגנת הסביבה נ' חברת נמלי ישראל פיתוח ונכסים בע"מ (2.4.15)) וכי כל עוד מדובר בעבירות אסדרתיות מסוג של אחריות קפידה, הלכת כתב תוחל בגמישות רבה יותר (ענין דוד שבתאי). הנאשמים, אב ובנו, הודו בהזדמנות הראשונה, חסכו שמיעת 22 עדי תביעה וימי דיונים ארוכים ומשמעותיים. שני התסקירים סוקרים באופן חיובי את מצבם ואת גורמי הסיכון להישנות ביצוע העבירות, נותנים משקל רב לסיכויי השיקום שלהם, וממליצים על הטלת צו של"צ. על מנת להוכיח את היקף הפגיעה העלולה להיגרם לנאשמים, הגיש הסניגור מכתבים מלקוחות שהחברה מספקת להם שירותים, המצביעים על משמעות ההרשעה לנאשמת ולנושאי המשרה בה (נע/1). נטען שמאז הגשת כתב האישום הנאשמת קיבלה רישיון עסק לשינוע והובלה של פסולת (נע/2), ועיסוקה הוא בשינוע פסולת ולא בהקמת תחנות מעבר. עוד נטען שהמדיניות של חלק מהרשויות המקומיות, בכל הנוגע לעיסוק בשינוע פסולת, היא לא לאפשר לחברה שהורשעה בפלילים, כמו גם לבעליה או לבעל מניות בה, לגשת למכרזים מטעמן (נע/3). נאשם 2 שכיר של נאשם 1 כך שאם היקף פעילותה של הנאשמת יפגע כתוצאה מהרשעה, גם הוא יינזק. בנוסף, אשתו של נאשם 2 היא תושבת האזור ועל פי נהלי משרד הפנים ורשות האוכלוסין הדבר עלול להקשות על קבלת אישורים בעניינה אם יורשע בדיון. נטען שבשורה ארוכה של פסקי דין בתי המשפט נמנעו מהרשעת חברות ונושאי משרה בעבירות הנוגעות לאיכות הסביבה, לגרימת זיהום ולכלוך רשות הרבים, עבירות שהן חמורות יותר מעבירה של הפעלת תחנת מעבר (ת"פ (ראשל"צ) 47703-06-13 מדינת ישראל נ' שותפות התפלה שורק (תכנון והקמה) (11.9.14); ע"פ (מחוזי מרכז) 5526-09-15 מדינת ישראל-המשרד להגנת הסביבה נ' שותפות התפלה שורק (תכנון והקמה) ואח' (10.4.16); רע"ס (ק"ש) 68312-10-13 ק.ב. תעשיות מחזור בע"מ נ' עיריית בית שאן (5.3.14); רע"ס (ב"ש) 2178-12-18 מדינת ישראל נ' ת.מ.צ. תעשיות



מחזור צמיגים בע"מ (21.12.21)). נטען שפסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה מדברים על נסיבות חמורות יותר, תקופות ארוכות יותר בנות מספר שנים, לכלוך רשות הרבים, כאשר במקרה דנן הנאשמים לא הורשעו בעבירה של לכלוך רשות הרבים והפסולת נשפכה אל תוך השטח שלהם. כמו כן, אין טענה בכתב האישום המתוקן בשנית שהעבירות בוצעו לצורך הפקת רווח כלכלי.

לאור האמור, ביקש ב"כ הנאשמים להימנע מהרשעתם בדין ולאמץ את המלצות שרות המבחן.

דין והכרעה

7. כבר נקבע בפסיקה כי איכות הסביבה וההגנה עליה הן אינטרס חברתי ראשון במעלה, מקום בו בריאות הציבור ורווחתו תלויים בשמירה על הסביבה וביכולתה של החברה להגן עליה (רע"פ 7861/03 **מדינת ישראל נ' המועצה האזורית גליל תחתון** (8.5.06); רע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נ' דוד שבתאי** (10.9.13), פסקה 34).

המעשים בהם הורשעו הנאשמים חמורים ומהווים פגיעה משמעותית בערכים מוגנים אלה, שעניינם שמירה על ערכי הנוף ואיכות הסביבה, לצד הגנה על בריאות הציבור. על חומרת העבירות עמד בית המשפט העליון ברע"פ 1223/07 **סח עלי מורשד נ' מדינת ישראל-המשרד לאיכות הסביבה** (12.2.07):

"בית-משפט זה עמד בעבר על הנזק הרב העלול להיגרם לכלל החברה בשל ביצוע עבירות הנוגעות לפגיעה באיכות הסביבה, בציינו: 'שמירת הפסולת או פיזור וניקוז בדרך בלתי מבוקרת תביא לפגיעה - לעיתים פגיעה אנושה - באיכות החיים, בצחות האוויר, בזיהום מי-תהום, בהשמדת החי'... הצורך החברתי הגובר בשמירה על משאבי הטבע ההולכים ומתדלדלים וההכרה בנזק שנגרם לכלל הציבור בשל זיהום הטבע והסביבה, חייבה את המחוקק לקבוע רמת ענישה משמעותית לעוברים עבירות אלו, ואת בית-המשפט בתורו לנקוט מדיניות ענישה מחמירה כלפי אותם עבריינים".

וכן, כפי שצוטט ברע"פ 8971/15 **כל בו חצי חנים בע"מ נ' מדינת ישראל-המשרד לאיכות הסביבה** (27.1.16) -

"האדם הוא חלק מסביבתו. הוא מקיים עם סביבתו יחסי גומלין. הוא משפיע על סביבתו והוא מושפע ממנה. הקרקע, המים, האוויר הם היסודות לקיום האנושי. במסגרתם 'מנהלים הפרט והחברה את כל מעגל חייהם' [...] הם הבסיס לקיום הפיזי. הם הבסיס לקיום הרוחני. איכות החיים נקבעת על-פי איכות הסביבה. אם לא נשמור על הסביבה, הסביבה לא תשמור עלינו. מכאן החשיבות הרבה - לכל פרט ופרט ולחברה ככלל - בשמירה על איכותה של הסביבה שבה מתנהלים חיינו" (בג"ץ 4128/02 **אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' ראש-ממשלת ישראל, נח(3) 503 (2004)**)).

במעשיהם פגעו הנאשמים בערכים אלה **במידה בינונית**, הואיל ומחד - מדובר בביצוע העבירות במהלך תקופה קצרה של כשבועיים ימים; בשני מועדים מתועדים; וכאשר מדובר בסוג פסולת שהינה פסולת בנין, ברזלים, עצים, ועודפי חפירה, ללא פסולת אורגנית. מאידך - פעלו הנאשמים ביחד עם אחרים, שכרו לשם כך את המגרש מנאשם 4 מבעוד מועד, כל זאת על מנת לאסוף ולהוביל אליו פסולת בנין, בהיקף נרחב.



8. מנסיבות הקשורות בביצוע העבירות עולה כי במעשיהם הפעילו נאשמים 1 ו-3 תחנת מעבר ללא רישיון עסק, להובלה ואיסוף פסולת בנין ועודפי חפירה, מבלי שנעשו סידורים מתאימים כדי למנוע חלחול מזהמים לקרקע ולמי התהום, מבלי שננקטו פעולות מתאימות לאיסוף שאריות הפסולת, ללא שילוט כנדרש וללא נקיטת אמצעים דרושים למניעת זיהום אוויר וריח בלתי סבירים שיכול ויעלו מתחנת המעבר. נאשמים 1 ו-3 שכרו את המגרש מנאשם 4, וביחד עם נאשם 2 מיינו ופרקו את פסולת הבנין ועודפי החפירה, העמיסו את הפסולת והובילו לאתרים שונים. נאשמים 1 ו-3 שכרו את המגרש במרץ 2020 לצורך פעילותם, אולם ביצוע העבירות תועד מיום 26.5.20 ועד ליום 10.6.20, דהיינו כשבועיים ימים. שלושת הנאשמים פעלו ביחד עם נאשמים 5-7, שהביאו עימם חמש משאיות, על מנת להרחיב את היקף פעילות ההובלה והאיסוף של פסולת הבנין.

בעניינו נאשם 1 בעליו של העסק ונאשם 2 עובד בו כנהג שכיר, והגם שמדובר ב**התנהלות משותפת**, הרי שההבדל במידת האחריות של כל אחד מהם על פי תפקידו מוצאת ביטוי בסעיפי האישום שיוחסו לכל אחד מהם. כך, נאשם 2 הורשע בפינוי פסולת בלבד, בעוד שנאשם 1, נושא משרה בתאגיד, נשא באחריות להיעדר רישיון עסק, לפינוי הפסולת, לניהול העסק ולאי נקיטת אמצעים הגורמים לזיהום אוויר וריח, לצד איסור השלכת פסולת.

הגם שהמאשימה לא הצביעה על נזק קונקרטי שנגרם כתוצאה מהתנהלותם של הנאשמים בתחנת המעבר, הרי שבעבירות מסוג זה הנזק הוא אינהרנטי, כאשר עצם ניהול תחנת מעבר בהעדר תשתיות מתאימות ובניגוד למצווה בחוק ובתקנות, בכמויות גדולות של פסולת, המועברת בחמש משאיות כאמור - גורמת ב**הכרח** נזק לקרקע ולאוויר, כמו גם לאוכלוסיה המתגוררת באזור. למותר לציין שאם היו ממשיכים הנאשמים בהתנהלותם, וודאי הנזק הפוטנציאלי, לאדם ולסביבה, היה גדול אף יותר, כשמכתב האישום המתוקן בשנית עולה שביצוע העבירות הופסק אך ורק לאחר התערבות המשטרה והמשטרה הירוקה.

9. מדיניות הענישה בעבירות דנן מחמירה, ועל פי רוב הוטלו על הנאשמים קנסות כבדים הנעים בין עשרות למאות אלפי שקלים. במקרים חמורים הוטלו גם מאסרים על תנאי. כאשר מדובר בעבריינים חוזרים, הוטלו אף עונשי מאסר לריצוי בעבודות שרות -

"באשר לענישה הראויה, נציין, כי לטעמנו ראוי בעבירות נשוא הדיון, להטיל עונש מאסר מותנה, גם כשאין לנאשמים עבר פלילי, וזאת בהתחשב בנזק העצום הנגרם מחמת השלכת פסולת בלתי מבוקרת, ובשים לב לחובתה של מערכת המשפט להירתם למיגור התופעה של השלכת פסולת באופן בלתי מבוקר, ועל מנת להביא לשיפור באיכות הסביבה בה אנו חיים" (עפ"ג (מחוזי חי') 1014-09-17 מדינת ישראל-המשרד להגנת הסביבה נ' לין-א-מין מרין השקעות ונכסים בע"מ (30.11.17)).

עיינתי בפסיקה אליה הפנו ב"כ הצדדים, ואכן, חלק ניכר מהפסיקה שהגישה המאשימה דנה בנסיבות חמורות מאלו שבעניינו, הן מבחינת היקף העבירות ומשכן, והן מבחינת הנזקים שנגרמו, ועל כן הוטלו שם עונשים כבדים יותר.

10. נוכח הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים ומדיניות הענישה הנוהגת, **אני קובע כי מתחם הקנס ההולם בעניינו של נאשם 1 נע בין 75,000 ₪ ל-150,000 ₪ לצד חתימה על התחייבות להימנע מעבירה; מתחם הקנס ההולם בעניינו של נאשם 2 נע בין 35,000 ₪ ל-100,000 ₪ לצד**



חתימה על התחייבות להימנע מעבירה; ומתחם הקנס ההולם בעניינה של נאשמת 3 נע בין 100,000 ₪ ל-200,000 ₪ לצד חתימה על התחייבות להימנע מעבירה.

[ב"כ המאשימה לא עתר לגזור על נאשמים 1 ו-2 מאסר על תנאי].

11. מנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות עולה שהנאשמים נעדרי עבר פלילי, הודו בהזדמנות הראשונה במסגרת הסדר טיעון וחשכו זמן שיפוטי רב ויקר. אמנם הנאשמים נטלו אחריות על מעשיהם, ואולם מהתסקירים עולה כי נאשם 2 לקח **אחריות חלקית** בלבד על מעשיו ונטה לתאר את מעשיו באופן מצומצם, ואף נאשם 1 לא הפנים את מלוא חומרת מעשיו וטען שלא דובר בחומרים מסוכנים הדורשים אחסון מיוחד, שהמגרש היה מרוחק מאזור מאוכלס ולתפיסתו המצב המתואר בכתב האישום המתוקן לא היווה סכנה.

כאמור, התסקירים בעניינם של הנאשמים חיוביים בעיקרם.

12. נוכח העובדה שמדובר בנאשמים נעדרי עבר פלילי, אשר ניהלו אורח חיים נורמטיבי ותקין, כמו גם העובדה לפיה המחדלים הוסרו והנאשמים חדלו ממעשיהם מיד לאחר הגשת כתב האישום, פינו את המקום, ובכלל זה ביום 22.3.22 ניתן לנאשמת רישיון להובלת פסולת בנין (נע/2) - **מצאתי שיש למקם את עונשם בתחתית מתחם העונש ההולם.**

סוגיית ביטול ההרשעה

13. לא מצאתי שעניינם של הנאשמים שלפני מצדיק סטיה מן הכלל לפיו יש להרשיע נאשמים שהוכח שביצעו עבירה פלילית, אף בהינתן שמדובר בעבירות המסווגות כעבירות אסדרתיות מסוג "אחריות קפידה". לענין זה נקבע בפסיקה שיש לשקול צעד חריג של הימנעות מהרשעה רק בנסיבות יוצאות דופן, כאשר היחס בין הנזק הצפוי לנאשם כתוצאה מההרשעה לבין חומרת העבירה והתועלת שההרשעה תביא לאינטרס הציבורי אינו סביר. למעשה, בית המשפט ישקול להימנע מהרשעה מקום בו מדובר בעבירות ובנסיבות ביצוע שאינן חמורות, וכאשר הנאשם הוא בעל פוטנציאל שיקום משמעותי והוכיח שייגרם לו נזק קונטקט כותוצאה מן ההרשעה (דנ"פ 8062/12 **מדינת ישראל-המשרד להגנת הסביבה נ' חברת נמלי ישראל פיתוח ונכסים בע"מ** (2.4.15), פסקה 15).

למעשה, על פי ההלכה הותיקה, ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337, על נאשם המבקש להימנע מהרשעתו בדין לעמוד בשני תנאים מצטברים - האחד, להוכיח שההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו; והשני, לפיו בהתייחס למידת חומרתה של העבירה בנסיבותיה ניתן לוותר על הרשעה מבלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים.

14. בענייננו, לא מצאתי שמתקיימים מי מהתנאים או מהנסיבות החריגות האמורות.

כאמור, העבירות שביצעו הנאשמים חמורות ונסיבותיהן חמורות - נאשמים 1 ו-3 הפעילו תחנת מעבר לפסולת בנין ולעודפי חפירה, מבלי שאחזו ברשיון עסק כדן, למשך תקופה בת כשבועיים ימים, כאשר ניצפו משאיות נכנסות ויוצאות מתחנת המעבר, כשהן שופכות בתוכה תכולותיהן, הכל בצוותא חדא עם אחרים, תוך שהנאשמים שוכרים מגרש ייעודי



לכך. על פוטנציאל הנזק לסביבה - חלחול חומרים מזהמים למי התהום, זיהום אוויר וגרימת ריח - כבר עמדתי לעיל, כאשר מדובר בפוטנציאל נזק גבוה.

אכן, בענין **שבתאי** נדון ענין הגמישות שבהחלת חריג אי ההרשעה בעבירות אסדרתיות מסוג "אחריות קפידה", וכך נאמר -

"הגם שההלכה הקיימת שלפיה הרשעה בפלילים היא הכלל, והימנעות ממנה היא החריג, עומדת בעינה, ניתן להחיל הלכה זו בגמישות רבה יותר כאשר מדובר בעבירות אסדרתיות של אחריות קפידה".

ואולם, באותו פסק דין נאמר על מעשיהם של המשיבים - ביצוע קידוח לצורך הנחת תשתית סביבים אופטיים, מבלי לברר כנדרש את מיקומו המדויק של קו סניקה, פגיעה בו ודליפת מי ביוב לערוץ נחל - שהם לא נקטו באמצעי זהירות סבירים כדי למנוע את הנזק לו גרמו (פיסקה 40), דהיינו, באותו מקרה דובר על התנהלות רשלנית (לכל היותר) מצד המשיבים, אשר במחדלם גרמו לפגיעה בקו הסניקה; וזאת, להבדיל מענייננו, כאשר הנאשמים, **ביודעין ובאופן אקטיבי**, שופכים פסולת בנין במקום ייעודי שנשכר במיוחד לצורך כך, פעם אחר פעם, ופועלים ללא רשיון עסק ומבלי שהרשויות הרלוונטיות בדקו ואישרו את פעולותיהם. משמע, ככל שאנו מתרחקים מנסיבות ביצוע של "אחריות קפידה" גרידא (ללא יסוד נפשי וללא רשלנות), אל ביצוע אקטיבי, וביודעין, **דרגת האשם המוסרי** שדבקה במעשים גבוהה יותר, ומשכך, מצדיקה הטלת כתם פלילי של הרשעה בדין.

[וראה גם: רע"פ 8971/15 **כל בו חצי חנינם בע"מ נ' מדינת ישראל-המשרד לאיכות הסביבה** (27.1.16), שם עמד בית המשפט העליון על אותה גמישות שנקבעה בענין **שבתאי**, תוך הדגשה כי צעד של הימנעות מהרשעה הוא חריג שיש להשתמש בו בצמצום - **"נקבע בבית משפט זה, כי בעבירות של אחריות קפידה, דוגמת עבירות איכות הסביבה, ניתן להגמיש את התנאים הנדרשים להימנעות מהרשעה (וראו, בהקשר זה, רע"פ 3515/12 מדינת ישראל נ' שבתאי (10.9.2013) [פורסם בנבו].** ואולם, ההלכה, לפיה הימנעות מהרשעה בפלילים היא החריג, בעוד שהכלל הוא הרשעה, נותרה בעינה, גם בסוג כזה של עבירות. במקרה דנן על נסיבותיו החמורות, לא מצאתי כי מתקיים החריג לכלל..."].

15. בנסיבות אלה, נראה שלא ניתן לוותר על ההרשעה מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים.

16. ואולם, מעבר לכך, הנאשמים **לא** הוכיחו שייגרם להם נזק קונקרטי וחמור אם תיוותר הרשעתם על כנה.

לגבי נאשם 2 - הרי שזה, כאמור, לא נטל אחריות מלאה, לא הוכיח לפני שרות המבחן שייגרם לו נזק קונקרטי ואף שרות המבחן לא בא בהמלצה לבטל הרשעתו בדין. כידוע, לא בנקל יסטה בית המשפט מהמלצה שלילית של שרות המבחן, ואכן, אין בעניינו של נאשם 2 כל נימוק תקף לסטיה מהמלצת שרות המבחן.

גם לגבי נאשם 1 - ממקבץ מכרזים לדוגמא שהגיש בא-כוחו (**נע/3**) עולה שבמכרז של המועצה המקומית שהם נכתב שהמועצה תהיה **רשאית** לפסול הצעות של מציע שהורשע בעבירה פלילית (סעיף 5.4 למכרז); במכרז של עיריית באר שבע נכתב שוועדת המכרזים תהא **רשאית** לפסול מסמכי מכרז של משתתף שהורשע בעבירה פלילית (סעיף 5(ב));



ואילו במכרז של מועצה אזורית יואב כתוב שהואיל וחלק מהשירותים אמורים להתבצע במתחמים מאובטחים, דוגמת מוסדות חינוך, לא ניתן יהיה להעסיק מציעים בעלי עבר פלילי (סעיף 2.7) וכי על המציעים במכרז למתן שירותי איסוף, פינוי והובלת פסולת למלא הצהרה בדבר העדר הרשעות קודמות. מכאן עולה שהרשעה בפלילים אינה מונעת, בהכרח, מהנאשמים מלהתמודד במכרזים ואף אינה מונעת מהם, בהכרח, מלזכות בהם, הואיל ומדובר בסמכות שבשיקול דעת של הרשות המקומית.

ממכתביהן, לכאורה, של שלוש חברות שהוגשו (נע/1), לא ברור מדוע אותן חברות יפסיקו את העבודה עם נאשמת 3 במידה וזו תורשע בדין, כאשר מדובר בחברות פרטיות ולא ציבוריות. זאת ועוד, אף בהנחה שאותן שלוש חברות יפסיקו פעילותן המשותפת עם נאשמת 3, כלל לא ברור באילו היקפי עבודה מדובר מתוך מחזור העבודה הכללי של נאשמת 3, ומשכך, אין לראות אף בכך משום הוכחת נזק קונקרטי משמעותי שייגרם לנאשמת 3.

17. לאור האמור לעיל, אני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשם 1

א. קנס בסך 75,000 ₪ או 90 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-75 תשלומים חודשיים, רצופים ושווים, החל ביום 15.6.23. לא ישולם תשלום במועד - יעמוד כל הסכום לפירעון מיידי.

ב. הנאשם יתחייב לפניי להימנע למשך 3 שנים מהיום מביצוע העבירות בהן הורשע בתיק זה, כאשר ההתחייבות היא על סך 150,000 ₪.

נאשם 2

א. קנס בסך 35,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-60 תשלומים חודשיים, רצופים ושווים, החל ביום 15.6.23. לא ישולם תשלום במועד - יעמוד כל הסכום לפירעון מיידי.

ב. הנאשם יתחייב לפניי להימנע למשך 3 שנים מהיום מביצוע העבירות בהן הורשע בתיק זה, כאשר ההתחייבות היא על סך 70,000 ₪.

נאשמת 3

א. קנס בסך 100,000 ₪. הקנס ישולם ב-50 תשלומים חודשיים, רצופים ושווים, החל ביום 15.6.23. לא ישולם תשלום במועד - יעמוד כל הסכום לפירעון מיידי.

ב. נאשם 1 יתחייב לפניי, בשם נאשמת 3, להימנע מביצוע העבירות אותן ביצעה בתיק זה, למשך 3 שנים מהיום, כאשר ההתחייבות על סך 200,000 ₪.

הערת בית המשפט - הנאשמים התחייבו לפניי, כאמור בגזר הדין, מיד לאחר שימועון.



זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז בתוך 45 יום.

ניתן היום, י"ב אייר תשפ"ג, 03 מאי 2023, במעמד ב"כ המאשימה, הנאשמים ובא-כוחם.